

Leesverslag   De tuinman en de dood (gedicht van P. N. van Eyck)

Arja Schults

© havovwo.nl

(December 2002)

Intentio operis

In het gedicht vertelt een Perzisch edelman over zijn tuinman. Deze tuinman kwam, terwijl hij druk bezig was met snoeien, in de tuin de Dood tegen. Uit angst vlucht hij met het paard van de edelman naar Ispahaan. Vervolgens ontmoet de edelman in het cederpark de Dood en hij vraagt hem waarom hij zijn knecht angst heeft aangejaagd. De Dood antwoordt hierop dat hij alleen verbaasd was, want hij kwam 's morgens de tuinman tegen die hij pas 's avonds moest halen in Ispahaan.

Er is in dit gedicht dus sprake van een personale verteller. De lezer van het gedicht volgt de gebeurtenissen namelijk door de ogen van de edelman. De lezer weet evenveel als de edelman weet, denkt, voelt of beleeft.

Het gedicht telt 16 regels (zonder de aanhef) en bestaat uit acht distichons (tweeregelige strofen). Binnen een zo'n distichon is voortdurend sprake van volrijm, dit wil zeggen dat alle klanken vanaf de laatste beklemtoonde klinker hetzelfde zijn. Het rijmschema bestaat daarom ook helemaal uit gepaard rijm (aa bb cc ..).

Er is een aantal keren sprake van herhaling. Zo roept de tuinman in r.2 als hij het huis van de edelman binnenkomt 'Heer, Heer, één ogenblik!'. In deze regel wordt de herhaling gebruikt om de nadruk op de angst van de tuinman te leggen. In de derde regel wordt opnieuw herhaling gebruikt: de tuinman snoeit 'loot na loot'. Hier wordt met behulp van herhaling een lange periode uitgedrukt.

In het gedicht zijn zowel hoofdletters als interpunctie aanwezig.

Intentio auctoris

Pieter Nicolaas van Eyck is geboren op 1 oktober 1887 te Breukelen en overleden op 10 april 1954 te Wassenaar. Hij studeerde en promoveerde in de rechtswetenschappen. Hij ging in de journalistiek, werd in 1935 hoogleraar Nederlandse Letterkunde te Leiden en kreeg in 1948 de Constantijn Huygensprijs, als erkenning van zijn dichterschap. Hij schreef naast gedichten en proza een groot aantal kritieken en andere studies die, doorwrocht en moeizaam van stijl, onbemind en weinig bekend zijn.

Intentio lectoris

Het gedicht bestaat niet uit moeilijke zinnen of woorden. Bovendien is het erg makkelijk te lezen door de duidelijke interpunctie (zelfs aanhalingstekens). Ik vind de ontknoping van het gedicht vooral erg leuk. De meeste gedichten zijn erg serieus, maar bij dit gedicht is sprake van een grappige en onverwachte ontknoping. De Dood is namelijk erg verbaasd als hij de tuinman tegen komt, want hij moet hem 's avonds helemaal in Ispahaan halen. Hiermee probeert de dichter datgene wat we niet kunnen verklaren (de Dood) op een luchtige en grappige manieren te bewoorden.